

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně senátu Veroniky Juříčkové, soudkyně Jiřiny Chmelové a soudce Filipa Dienstbiera v právní věci žalobce: **C. B.**, zastoupený Mgr. Petrem Václavkem, advokátem, sídlem Opletalova 1417/25, Praha 1, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra**, sídlem Nad Štolou 936/3, Praha 7, týkající se žaloby proti rozhodnutí žalovaného ze dne 30. 3. 2023, č. j. MV-191435-15/OAM-2021, o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Plzni ze dne 29. 5. 2023, č. j. 17 A 12/2023-53,

t a k t o :

Rozsudek Krajského soudu v Plzni ze dne 29. 5. 2023, č. j. 17 A 12/2023-53, **se ruší** a věc **se vrací** tomuto soudu k dalšímu řízení.

O d ů v o d n ě n í :

I. Vymezení případu

[1] Rozhodnutím Policie České republiky, Ředitelství služby cizinecké policie, Příjímacího střediska cizinců Zastávka, ze dne 13. 12. 2022, č. j. CPR-22958-67/ČJ-2021-931200-SV, bylo žalobci uloženo dle § 119 odst. 1 písm. b) body 3 a 4 zákona č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky a o změně některých zákonů (dále jen „zákon o pobytu cizinců“), správní vyhoštění a stanovena doba, po kterou mu nelze umožnit vstup na území členských států Evropské unie. Žalobce od přesně nezjištěné doby pobýval na území České republiky bez platného cestovního dokladu a bez platného oprávnění k pobytu. Soužití žalobce s družkou N. G. policie nepovažovala za trvalý partnerský vztah, žalobce tak nebyl považován za rodinného příslušníka občana Evropské unie.

[2] Žalobce se proti tomuto rozhodnutí bránil odvoláním, které žalovaný rozhodnutím označeným v záhlaví tohoto rozsudku zamítl a prvostupňové rozhodnutí potvrdil. Žalovaný nepovažoval žalobce za rodinného příslušníka občana Evropské unie a k jeho námitkám týkajícím se nepřiměřenosti stanovené doby, po kterou mu nelze umožnit vstup na území členských států Evropské unie, zdůraznil, že tato doba byla stanovena v dolní polovině zákonného rozpětí. V délce doby bylo dle žalovaného zohledněno, že se jedná o žalobcovo první porušení pobytového režimu, a dále skutečnost, že se žalobce dostavil do ZZC Bělá Jezová dobrovolně. Ve shodě s policií žalovaný neshledal ani nepřiměřený zásah vydaného rozhodnutí do žalobcova soukromého a rodinného života, mj. s ohledem na délku vztahu s družkou N. G.

[3] Žalobce napadl rozhodnutí žalovaného žalobou, kterou Krajský soud v Plzni v záhlaví označeným rozsudkem zamítl. Žalobcem doloženým oddacím listem osvědčujícím uzavření manželství s N. G. (občankou České republiky) dne 2. 5. 2023 se krajský soud odmítl zabývat s poukazem na to, že se jedná o novou skutečnost, která nastala až po vydání napadeného rozhodnutí. Dle krajského soudu se správní orgány dostatečně zabývaly otázkou přiměřenosti zásahu do soukromého a rodinného života, žalobcovo jednání dle jeho názoru vykazuje znaky účelovosti.

II. Kasační stížnost a vyjádření žalovaného

[4] Žalobce (dále jen „stěžovatel“) podal proti rozsudku krajského soudu kasační stížnost, v níž kromě jiného namítal nedostatečné posouzení dopadů vydaného správního rozhodnutí do soukromého a rodinného života. Stěžovatel připomněl, že ačkoli v době vydání napadeného správního rozhodnutí nebyli s manželkou sezdáni podle práva, došlo k tomu v důsledku obtíží s vyřízením potvrzení o oprávněnosti pobytu, bez kterého nebylo možné manželství uzavřít (stěžovatel na nečinnost správních orgánů spojenou s vydáním potvrzení o oprávněnosti pobytu, která byla posléze shledána nadřízeným správním orgánem, bezvýsledně poukazoval již v řízení před krajským soudem). Dle stěžovatelova názoru byl dlouhodobý partnerský vztah s družkou (nyní manželkou) hodnocen správními orgány i krajským soudem povrchně, a to navzdory jejich vědomosti o záměru partnerů uzavřít manželství a založit rodinu. Stěžovatel upozornil, že jeho partnerský vztah nebyl v předchozím řízení zpochybňován, v místě bydliště proběhla pobytová kontrola a oba partneři byli v průběhu řízení vyslechnuti. Krajský soud se však uzavřením manželství s občankou České republiky a s tím spojenými důsledky odmítl zabývat s poukazem na novost této skutečnosti a účelovost stěžovatelova jednání. Stěžovatel namítal, že pouze aktivně usiluje o vyřešení nastalé situace, a je přesvědčen, že měl být ze strany soudu zohledněn též nejlepší zájem dítěte s ohledem na těhotenství manželky a očekávání narození dítěte.

[5] Žalovaný ve vyjádření ke kasační stížnosti setrval na svých závěrech, nepřisvědčil kasačním námitkám a navrhl zamítnutí kasační stížnosti, resp. její odmítnutí pro nepřijatelnost.

III. Posouzení Nejvyšším správním soudem

[6] Nejvyšší správní soud kasační stížnost posoudil a dospěl k závěru, že je důvodná.

pokračování

[7] Pokud se jedná o stěžovatelovu námitku nezohlednění uzavření manželství stěžovatele s občankou České republiky a těhotenství manželky a očekávání narození dítěte, Nejvyšší správní soud souhlasí s krajským soudem do té míry, že obecně platí, že při přezkumu správního rozhodnutí vycházejí krajské soudy ze skutkového a právního stavu, který tu byl v době rozhodování správního orgánu [§ 75 odst. 1 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní (dále jen „s. ř. s.“)].

[8] Judikatura Nejvyššího správního soudu však dovodila, že prolomení pravidla obsaženého v § 75 odst. 1 s. ř. s., které váže rozhodování soudu o žalobě proti rozhodnutí správního orgánu na skutkový stav, který tu byl v době rozhodování správního orgánu, je namístě v těch případech, může-li mít nepřihlédnutí k novým skutečnostem v řízení před správním soudem „*přímo za následek dotčení nějakého základního práva, a to včetně práva na ochranu rodinného života podle čl. 8 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod (dále jen „Úmluva“). Tak tomu může být typicky ve věcech správního vyhoštění*“ (viz rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 2. 3. 2017, č. j. 10 Azs 315/2016-29, bod 11; a ve věcech správního vyhoštění viz např. rozsudky ze dne 14. 1. 2015, č. j. 3 Azs 198/2014-24, ze dne 10. 9. 2015, č. j. 2 Azs 163/2015-28, nebo ze dne 23. 9. 2021, č. j. 7 Azs 85/2021-35).

[9] Z citované judikatury shodně vyplývá, že soud je povinen prolomit pravidlo stanovené v § 75 odst. 1 s. ř. s. z důvodu možného porušení čl. 8 Úmluvy, dle kterého má každý právo na respektování svého soukromého a rodinného života. Takový postup však bude ve věcech správního vyhoštění možný pouze ve výjimečných případech, a sice tehdy, pokud stěžovatel v řízení před soudem uvede skutečnosti, které nastaly až po právní moci rozhodnutí správního orgánu, tyto skutečnosti nebyly bez vlastního zavinění stěžovatele předmětem zkoumání správního orgánu a soud neshledá dostatečné záruky, že tyto nové skutečnosti budou zohledněny a posouzeny v novém správním řízení (cizinec již nemá jiný prostředek ochrany proti zásahu do rodinného života).

[10] Vzhledem k tomu, že krajský soud v nyní souzené věci bez dalšího vyslovil závěr, že je třeba vycházet ze skutkového a právního stavu, který zde byl ke dni vydání napadeného správního rozhodnutí, a tedy neprováděl žádnou z výše naznačených úvah stran možného prolomení § 75 odst. 1 s. ř. s., jejichž správnost by Nejvyšší správní soud mohl podrobit přezkumu, již z tohoto důvodu rozsudek krajského soudu neobstojí a bylo nutno jej zrušit a věc vrátit krajskému soudu k dalšímu řízení.

[11] Nepřezkoumatelné a ničím nepodložené je pak i strohé konstatování krajského soudu, že stěžovatelovo jednání vykazuje znaky účelovosti ve snaze získat oprávnění k pobytu na území. Jak Nejvyšší správní soud vyslovil např. již v rozsudku ze dne 9. 12. 2015, č. j. 4 Azs 228/2015-40: „*Při posuzování účelovosti manželství [zde při hodnocení toho, zda se cizinec stal rodinným příslušníkem občana EU dle § 15a odst. 1 písm. a) zákona o pobytu cizinců] je nutné prokázat kumulativně jak úmysl obcházet zákon o pobytu cizinců k získání pobytového oprávnění, tak i úmysl vést společný manželský život. (...) V případě pochybností je nutno učinit závěr, že se nejedná o účelové manželství.*“ Jako vodítko při vyhodnocování účelovosti manželství judikatura Nejvyššího správního soudu potvrdila možnost využití indikativních kritérií obsažených v unijních dokumentech (*soft law*) a soudní a správní praxi (shodně již citovaný rozsudek č. j. 4 Azs 228/2015-40, body 50 až 52, nebo též rozsudky ze dne 2. 10. 2013, č. j. 1 As 58/2013-43, bod 22, ze dne 23. 11. 2017, č. j. 7 Azs 326/2017-21, bod 28, a ze dne 8. 9. 2021, č. j. 5 Azs 56/2019-21, body 15 a 16).

Posouzení odpovídající požadavkům citované judikatury, které by odůvodňovalo tvrzení krajského soudu o účelovosti uzavřeného manželství, však vůbec prováděno nebylo.

[12] Krajský soud se tedy v dalším řízení bude zabývat otázkou, zda v daném případě (ne)jsou dány důvody pro prolomení pravidla dle § 75 odst. 1 s. ř. s. a pečlivě vyhodnotí, zda existují dostatečné záruky, že nově nastalé skutečnosti [uzavření manželství a především narození dítěte a péče o něj, od kterých se odvíjí posouzení, zda se cizinec stal rodinným příslušníkem občana EU dle § 15a odst. 1 písm. a) a b) zákona o pobytu cizinců] bude moci stěžovatel uplatnit v případném jiném správním řízení.

[13] Závěrem Nejvyšší správní soud nad rámec rozhodovacích důvodů současně upozorňuje, že krajský soud se bude v dalším řízení zabývat také otázkou vymezení okruhu osob zúčastněných na řízení, kterou v předchozím řízení zcela pominul. V této souvislosti Nejvyšší správní soud odkazuje např. na rozsudek ze dne 14. 1. 2016, č. j. 7 Azs 301/2015-26, jehož závěry následoval také v rozsudku ze dne 25. 2. 2016, č. j. 7 Azs 24/2016-25.

IV. Závěr a náklady řízení

[14] Na základě výše uvedených skutečností tak Nejvyšší správní soud podle § 110 odst. 1 věty první s. ř. s. zrušil napadený rozsudek krajského soudu a věc mu vrátil k dalšímu řízení. V něm je krajský soud ve smyslu § 110 odst. 4 s. ř. s. vázán závěry vyslovenými v tomto rozsudku.

[15] V dalším řízení rozhodne krajský soud také o náhradě nákladů řízení o kasační stížnosti (§ 110 odst. 3 s. ř. s.).

P o u č e n í: Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 26. června 2024

Mgr. Ing. Veronika Juříčková
předsedkyně senátu